

SKANDINAVIAS MEST BÆREKRAFTIGE JERNBANEPROSJEKT

Jernbaneprosjektet Oslo – Stockholm har blitt bedømt i forhold til prosjektets bidrag til FNs globale bærekraftsmål. Av de 169 delmålene bedømmer man at 50 delmål er relevante for prosjektet. Det er det svenske konsultentselskapet Sweco, som på nøytralt grunnlag har gjennomført bedømmelsen.

31 av delmålene påvirker positivt. Av disse er det 6 delmål som bidrar med de mest positive resultatene. Disse er:

- Bedre tilgang til yrkesutdanning og høy utdanning av god kvalitet, ved styrking og utnyttelse av kompetansemiljøene, f.eks. i Lillestrøm og Karlstad.
- Fordoblet økning av energieffektivitet, gjennom togtrafikk i stedet for fly og bil.
- Fremmer økonomisk produktivitet gjennom diversifisering, teknisk innovasjon og oppgradering, bl.a. ved etablering av en næringsutviklingszone Lillestrøm – Karlstad, i tillegg til nye impulser til eksisterende næringsliv.
- Skape bærekraftige, motstandsdyktige og inkluderende infrastrukturer over landegrensene.
- Inkluderer tiltak rettet mot klimaforbedringer gjennom politikk og planlegging.
- Bidra til bærekraftige tettsteder og samfunn langs toglinjen. Økt tilgjengelighet gir økt boligbygging, og høyer verdien på eksisterende boligmasse. Her betyr spesielt tilgangen til kollektivtrafikk i et samspill mellom togtrafikken og regionalt og lokalt busstilbud mye. Dette blir også mer og mer aktuelt ettersom de store byene og regionale kollektivtransportsentrene stadig oftere stenges for biltrafikk.

For 3 av delmålene innebærer prosjektet risiko som må håndteres og løses både i planleggings og gjennomføringsfasen, samt ved strengere krav i konsesjonsbetingelsene:

- Beskytte og tilbake stille vannrelaterte økosystemer, gjennom planlegging og gjennomføring i anleggsfasen og den avsluttende ferdigstillingen.
- Bevare, restaurere og sikre bærekraftig utnyttelse gjennom barriereeffekter av økosystemer på land og i ferskvann. Dette gjelder spesielt i skog- og friluftsområder, bl.a. ved hjelp av passasjemuligheter for både mennesker og vilt. Tuneller vil selvfølgelig ikke skape slike effekter.
- Stoppe nettoforstyrrelse av utmark og tilbake stille berørt mark, spesielt skogsmark gjennom hensyntagen både i anleggsperioden og den avsluttende ferdigstillingen.

For 16 av delmålene finnes det et forbedringspotensiale, som handler om at utbygger i planleggings- og gjennomføringsprosessen må stille krav til utførende entreprenør(er), som skal drive bærekraftsaspektene lengre.

Bærekraftsanalysene er gjennomført med utgangspunkt i Agenda 2030 (Parisavtalen) med sterkere vekt på klimaforhold.

UTSLIPPSFRIE MASKINER OG MATERIALER MED LAVT CO2-AVTRYKK

Prosjektselskapene både på svensk og norsk side har vurdert minimalt Co2- og annet utslipp som vesentlig under planleggings- og gjennomføringsfasen for jernbaneprosjektet.

Det er under etablering adhoc-grupper som spesielt skal se på muligheten for bruk av kun utstlippsfrie kjøretøy, anleggsmaskiner og utstyr ved gjennomføringen av byggeprosjektet. Det er allerede etablert kontakt med et par av de største internasjonale produsentene på dette område.

Videre ses på alternative materialløsninger brukt i prosjektet. Det gjelder spesielt bruer og andre konstruksjoner. Som kjent skal Mjøsbrua bygges i tre, og den er lengre enn de 2 lengste bruene mellom Lillestrøm og Riksgrensen. Det betyr mulighet til bruk av tre i bruene, eventuelt i kombinasjon med andre materialer.

Flere stålprodusenter ser for tiden på nye stållegeringer med mindre Co2-avtrykk, likedan er det med aluminium, og flere aluminiumsprodusenter har vært i kontakt med prosjektselskapene.

Når det gjelder betong skjer det også interessante ting, eksempelvis drives det i dag forskning med innblanding av lignin fra tømmer i betongen.

Erfaring viser at store vei- og jernbaneprosjekter alltid bringer med seg nye material- og metodeløsninger i forbindelse med bygging og drift, og ikke minst elektrifisering av lokomotivmotorer, ladings- og strømooverføringsløsninger, som gir nye interessante perspektiver.

Hroar Braathen

Styremedlem i Oslo-Sthlm under 3 timer AS